

INTELEKTUÁLNÍ VÝSTUP 2

PROGRAM VZDĚLÁVACÍCH AKTIVIT

Partnerští Autoři:

- equalizent

Bude revidováno následujícími partnery:

- CVIV
- UNB
- Racio

OBSAH

ÚVOD 3	3
CÍLOVÉ SKUPINY	4
VÝVOJ METODOLOGIE: HLAVNÍ KOMPONENTY	6
CÍLE UČENÍ	7
USPOŘÁDÁNÍ	8
Obrázek 1: Metody & Přístupy	9
PŘEHLED MODULŮ	11
MATERIÁLY PRO VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY & SEMINÁŘE	17
Modul 1 - Motivace	18
Modul 2 - Legislativa	20
Modul 3 - Teorie	21
Modul 4 - Efektivní komunikace	22
Modul 5 - Asistivní technologie	31
Modul 6 - Vize	33

ÚVOD

Jedná se o metodickou příručku pro vedení seminářů a dalších vzdělávacích aktivit osob se sluchovým postižením, stejně jako osob slyšících, které přicházejí do kontaktu s asistivními technologiemi pro osoby se sluchovým postižením. Příručka/manuál obsahuje popis toho, jak asistivní technologie používat. Je součástí intelektuálního výstupu 2 (dále jen IO2). Cílem tohoto výstupu je vyvinout program vzdělávacích aktivit a seminářů pro dospělé z cílových skupin (viz. podrobnosti níže) v oblasti asistivních technologií pro osoby se sluchovým postižením a realizovat pilotní semináře ve všech partnerských zemích projektu.

POPIS O2

Metodická příručka/manuál IO2 obsahuje popis, jak používat asistivní technologie. Hlavní témata budou seskupena do modulů poskytujících orientaci v oblasti asistivních technologií. Obsah modulů bude doplněn o IO1 (metodika pro hlavní lektory při používání asistivních technologií) a IO3 (interaktivní online katalog asistivních technologií + vzdělávací videa a videa obsahující modelové situace).

Druhou částí výstupu je série pilotních seminářů prováděných podle tohoto manuálu, s využitím metodiky pro cílové skupiny ze všech 3 partnerských zemí.

Důležitou částí O2 bude vyhodnocení zpětné vazby od uživatelů manuálu a finální modifikace výstupu na základě analýzy zpětné vazby.

Manuál je v digitální podobě k dispozici online ke stažení na adrese:

<https://www.unieneslysicichbrno.cz/vzdelavani-dospelych-v-oblasti-asistivnich-technologii-pro-osoby-se-sluchovym-postizenim/t1162>

Manuál byl vypracován společností Equalizent ve spolupráci s dalšími partnery, kteří poskytují zpětnou vazbu a informace specifické pro jednotlivé země Rakousko, Českou republiku a Slovinsko. Manuál je přeložen do všech národních jazyků a je k dispozici v češtině, slovinštině, němčině a angličtině.

CÍLOVÉ SKUPINY

Různé cílové skupiny se budou zajímat o různé aspekty výstupů projektu ASSIST. Cílové skupiny a jejich potencionální oblasti zájmu jsou podrobně popsány v následující tabulce.

	Popis cílové skupiny	Zaměření zájmu cílové skupiny	Teoretické zázemí
1	Specialisté pracující v oblasti adaptivních a asistivních technologií jako například: otorinolaryngologové, specialisté pracující s lidmi v poradenských centrech pro sluchově postižené, prodejci a další poskytovatelé služeb.	Interaktivní katalog sluchadel a komunikačních a kompenzačních pomůcek, Legislativní a finanční podpora	O1 Kapitoly II. Sluchadla III. Další pomocná a komunikační zařízení V. Legislativní a finanční podpora O3 veškerý obsah
2	Poskytovatelé sociálních služeb pro lidi se sluchovým postižením.	Interaktivní katalog sluchadel, komunikačních a kompenzačních pomůcek a aplikací (Apps) pro osoby se sluchovým postižením. Legislativní a finanční podpora Aplikace	O1 Kapitoly II. Sluchadla III. Další pomocná a komunikační zařízení IV. Aplikace (Apps) pro chytré telefony V. Legislativní a finanční podpora O3 veškerý obsah kromě indukčních smyček
3	Učitelé, výchovní poradci a technici pracující ve školkách, přípravkách, základních a středních školách pro osoby se sluchovým postižením	Interaktivní katalog sluchadel, komunikačních a kompenzačních pomůcek, aplikací (Apps) pro osoby se sluchovým postižením a komponentů indukčních smyček Legislativní a finanční podpora	O1 Kapitoly II. Sluchadla III. Další pomocná a komunikační zařízení V. Indukční smyčky VI. Legislativní a finanční podpora O3 veškerý obsah
4	Specialisté pracující v centrech určených pro studenty vysokých škol se speciálními potřebami	Interaktivní katalog sluchadel, komunikačních a kompenzačních pomůcek, aplikací (Apps) pro osoby se sluchovým postižením a komponentů indukčních smyček Legislativní a finanční podpora	O1 Kapitoly II. Sluchadla III. Další pomocná a komunikační zařízení IV. Aplikace (Apps) pro chytré telefony V. Indukční smyčky VI. Legislativní a finanční podpora O3 veškerý obsah

5	Projektanti, architekti, investoři, zaměstnanci stavebních úřadů atd., kteří se zabývají plánováním, montáží a pravidelnou údržbou indukčních smyček a dalších asistivních technologií ve veřejných institucích, divadlech, kinech, veřejné dopravě atd.	Technická, legislativní a finanční podpora používání indukčních smyček a pomocných vizuálních zařízení	O1 Kapitoly V. Indukční smyčky VI. Legislativní a finanční podpora O3 Indukční smyčky Ostatní asistivní pomůcky
6	Lidé se sluchovým postižením, kteří by měli mít z projektových aktivit prospěch - prostřednictvím výše uvedených cílových skupin - odstranění komunikačních bariér mezi lidmi se sluchovým postižením a slyšící společností.	Sluchadla Další pomocná a komunikační zařízení Aplikace pro chytré telefony Legislativní a finanční podpora na zakoupení a užívání kompenzačních pomůcek a dalších asistivních technologií pro OSP v partnerských zemích projektu.	O1 Kapitoly II. Sluchadla III. Další pomocná a komunikační zařízení IV. Aplikace (APPS) pro chytré telefony V. Indukční smyčky VI. Legislativní a finanční podpora na zakoupení a užívání kompenzačních pomůcek a dalších asistivních technologií pro OSP v partnerských zemích projektu. VII. Interaktivní katalog uživatelská příručka O3 veškerý obsah

VÝVOJ METODOLOGIE: HLAVNÍ KOMPONENTY

Na základě základních požadavků kladených na tento manuál by se v něm navržená metodika měla zaměřit na usnadnění získávání kompetencí a znalostí týkajících se asistivních technologií. Cílem je jak rozšířit znalosti a kompetence osob z cílových skupin 1-5, pracujících s lidmi se sluchovým postižením, tak i samotných sluchově postižených osob.

Těchto cílů bude dosaženo prostřednictvím pedagogických přístupů a aktivit (metod), které budou realizovány v řadě pilotních seminářů. S ohledem na obsah, byla učiněna rozhodnutí o obsahu jako takovém, jakož i o povaze, zdrojích a dostupnosti materiálů, které mají být použity. Jinými slovy, obsah manuálu byl navržen na základě skutečného obsahu aktivit, na typech navrhovaných materiálů (např. vizuální zaměření při prezentaci a používání videí), přístupnosti (včetně snadno čitelných textů), jakož i prostředků, které jsou pro danou zemi k dispozici.

6

Cíle	Metody	Obsah
• Kompetence • Znalosti	• Postupy • Aktivity	• Obsah • Materiály

CÍLE UČENÍ

LO 1.1 Pochopení a povědomí o potřebách neslyšících a nedoslýchavých osob

LO 1.2 Pochopení související terminologie a definice asistivní technologie

LO 2.1 Pochopení právního postavení v zemi a v Evropě

LO 2.2 Pochopení finančních nástrojů pro kompenzační a komunikační pomůcky a další pomocná zařízení

LO 3.1 Pochopení anatomie a fyziologie sluchu

LO 3.2 Povědomí o různých dostupných asistivních technologiích

LO 4. Učení se odlišných, méně konvenčních způsobů komunikace a podpora komunikace.

LO 5. Learning by doing: Pochopení toho, jak asistivní technologie funguje a jak se používá.

LO 6. Porozumění z pohledu uživatele: asistivní technologie

USPOŘÁDÁNÍ

Načasování seminářů by mělo být flexibilní. Metodiku lze přizpůsobit tak, aby byla provedena během jednodenního workshopu - je však potřeba provést úpravy a použít pouze výběr aktivit a prezentací. Je-li to vyžadováno nebo v případě potřeby, mohou být vybrané moduly prezentovány samostatně.

Stejným způsobem mohou být přidávány nebo detailně prováděny aktivity, pokud jsou moduly prováděny po sobě jdoucích dnech / týdnech, aby byla vytvořena delší nebo intenzivnější tréninková zkušenost.

Zaměření modulů je následující:

Modul 1 > Motivace

Modul 2 > Legislativa

Modul 3 > Teorie

Modul 4 > Efektivní komunikace

Modul 5 > Asistivní technologie

Modul 6 > Vize

OBRÁZEK 1: METODY & PŘÍSTUPY

Kombinovaný nebo převrácený přístup k učení

Face-to-face (na semináři) - kombinace metod

Další samostudium - online nebo osobně na základě učení

Prezentace a videa

Styl obchodního
veletrhu nebo chat
show debaty

Aktivity, hraní rolí +
skupinová práce

Digitální nástroje

Zdroje

Expertní síť

Vizuální zaměření

Osahat si a
vyzkoušet
pomůcky,
specialisty nebo
odborníky

Učení se činností

Výstupy projektu
jsou online

Odkazy, videa,
nástroje, informace
+ podpůrné služby

Využití osobních
kontaktů získaných
během semináře

10

PŘEHLED MODULŮ

MODUL	CÍLE	POVĚDOMÍ / ZNALOSTI / DOVEDNOSTI	NAVRHOVANÉ ČINNOSTI
MODUL 1 MOTIVACE	LO 1.1 Pochopení a povědomí o potřebách neslyšících a sluchově postižených osob LO 1.2 Pochopení související terminologie a definice asistivní technologie	Povědomí: ▪ Senzibilizace ▪ Potřeby osob se sluchovým postižením Znalosti: ▪ Definice asistivní technologie ▪ Základní informační zdroje Dovednosti: ▪ Porozumění a empatie ▪ Společenské chování ▪ Mezilidské dovednosti	A1.1 Warm up - přípravné aktivity A1.2 Krátký úvod o moderních asistivních technologiích pro osoby se sluchovým postižením. • Přehled • Definice a terminologie • Asistivní technologie a sebeurčení • Tematické seskupení asistivních technologií Presentace by měla být vizuální a měla by více používat grafiku a obrázky než dlouhý text. Odborný řečník / Informační prospekt s užitečnými odkazy

MODUL 2 LEGISLATIVA	LO 2.1 Pochopení právního postavení týkajícího se asistivních pomůcek a technologií pro sluchově postižené osoby v tuzemsku a v Evropě LO 2.2 Pochopení finančních nástrojů pro kompenzační a komunikační pomůcky	Povědomí: - Co je v současné době k dispozici a co není Znalosti: - Právní situace - Práva a úpravy právních předpisů a politiky Dovednosti: - Porozumění a empatie - Týmová práce + prezentační dovednosti - Schopnost přizpůsobit se potřebám druhých - Společenské chování - Mezilidské dovednosti	A2.1 Warm up - přípravné aktivity A2.2 Prezentace o právních předpisech týkajících se asistivní technologie (možná krátké video?) - Kdy a kde? - Soukromé / veřejné prostory - Indukční smyčky nebo podobné vybavení - Diversity management - Právní předpisy týkající se zaměstnávání sluchově postižených osob a asistivní technologie (pro konkrétní zemi a v rámci Evropské unie). - Dotace na asistivní vybavení (sluchadla, chytré telefony, tablety atd.), a to jak pro jednotlivé země, tak i na úrovni Evropské unie - Žádost o dotace na asistivní technologie / podporu. Odborný řečník / Informační prospekt s užitečnými odkazy A2.3 Skupinová práce Skupiny jsou vyzvány k diskusi a pak k prezentaci informací, které pro ně byly v prezentaci nové.
--	---	--	--

MODUL 3 TEORIE	LO 3.1 Pochopení anatomie a fyziologie sluchu LO 3.2 Povědomí o různých dostupných asistivních technologiích	Povědomí: - Jak sluch funguje a možné způsoby kompenzace ztráty sluchu Znalosti: - Pochopení anatomie a funkce - Příčiny poruch sluchu - Dostupné kompenzační pomůcky Dovednosti: - Porozumění a empatie - Týmová práce	A3.1 Warm up - přípravné aktivity A3.2 Skupinová práce Skupiny dostanou model ucha a jsou požádány o identifikaci jednotlivých částí (sdílení skupinových znalostí) A3.3 Odborná prezentace (specialista ORL) o částech lidského ucha a jejich funkcích (fyziologie a anatomie), typech a úrovních sluchových postižení, základních pojmech akustické a elektroakustické teorie (křivky Fletcher-Munson, decibely, akustická síla, úroveň, zkreslení, citlivost, účinnost, atd.), základních technických parametrech sluchadel (vysvětlení, jak těmto parametrům porozumět), parametrech dalších kompenzačních pomůcek. A3.4 Čas pro dotazy a odpovědi účastníků
------------------------------	---	---	--

MODUL 4 EFEKTIVNÍ KOMUNIKACE	LO4. Učení se odlišných, méně konvenčních způsobů komunikace a podpora komunikace.	Povědomí: ▪ Empatie a porozumění pro neslyšící / sluchově postižené osoby. ▪ Rozbor stereotypů Znalosti: ▪ Pochopení toho, jak může komunikace fungovat ▪ Odkazy, nástroje a další zdroje pro chytrou komunikaci Dovednosti: ▪ Komunikační tipy a triky ▪ Schopnost přizpůsobit se potřebám druhých ▪ Společenské chování ▪ Mezilidské dovednosti	A4.1 Warm up - přípravné aktivity A4.2 Jak komunikovat - jak na to (demonstrace / videa / hraní rolí) A4.3 Praktické cvičení - funguje odezírání ze rtů? A4.4 Neumím používat znakový jazyk - co mám dělat? Některé základní znaky, nástroje a zdroje pro efektivní komunikaci A4.5 Komunikační aplikace Praktická ukázka - příklady aplikací A4.6 Čas na dotazy a odpovědi účastníků
---	---	---	---

MODUL 5 ASISTIVNÍ TECHNOLOGIE	LO 5. Learning by doing - Učení se děláním Pochopení toho, jak asistivní technologie funguje a kde ji lze použít	Povědomí: ▪ Porozumění a empatie ▪ Asistivní technologie v praxi Znalosti: ▪ Různé použití asistivní technologie v různých nastaveních ▪ Učení se činností Dovednosti: ▪ Shromažďování informací ▪ Mezilidské dovednosti	A5.1 Prezentace asistivních technologií ve stylu obchodního veletrhu umožňuje hostům se procházet kolem, navštívit "stánky" a ptát se specialistů z různých oblastí asistivních technologií: Hlavní oblasti (stánky) • Obecně (sluchadla) • Na veřejnosti • V práci • Doma • Volný čas Ve stáncích budou připraveny informace, zařízení k vyzkoušení, vizuální pomůcky (plakáty, atd...) A5.2 Otázky a odpovědi publika
--	--	--	---

MODUL 6 VIZE	LO 6. Porozumění z pohledu uživatele: asistivní technologie	Povědomí: ▪ Porozumění a empatie Znalosti: ▪ Pochopení osobní zkušenosti Dovednosti: ▪ Empatie ▪ Podrobné informace o funkci některých pomocných zařízení z pohledu uživatele. ▪ Schopnost přizpůsobit se potřebám druhých ▪ Společenské chování ▪ Mezilidské dovednosti	A6.1 „Seznamte se s odborníky“ Formát ve stylu debaty (chat show) Uživatelé asistivní technologie prezentují své vlastní zkušenosti a vyzývají publikum k dotazům Odborníci mohou zařadit: Uživatel sluchadla, akustický specialista, neslyšící osoba, která má doma asistivní technologii (např. blikající budík, zvonek a další) Debata (chat show) je moderovaná. Moderátor představuje odborníky, zajišťuje dodržování času, shromažďuje otázky publika a udržuje chod debaty / diskuze.
----------------------------	---	---	--

MATERIÁLY PRO VZDĚLÁVACÍ AKTIVITY & SEMINÁŘE

MODUL 1 - MOTIVACE

A1.1

WARM UP - PŘÍPRAVNÉ AKTIVITY

A1.2

<https://www.unieneslysicichbrno.cz/vzdelavani-dospelych-v-oblasti-asistivnich-technologii-pro-osoby-se-sluchovym-postizenim/t1162>

PROBLÉMY, KTERÝM LIDÉ SE SLUCHOVÝM POSTIŽENÍM ČELÍ

Neviditelné a potlačené

Ztráta sluchu je neviditelné postižení; rozpoznatelné je pouze tehdy, když je v komunikaci problém i s porozuměním.

Vzhledem k tomu, že ztráta sluchu je pro mnoho lidí stále negativní představa, postižení si ji často nechťejí připustit a s velkým úsilím se ji snaží potlačit a popřít. Nepostižená osoba si toho všimne, ale ze zdvořilosti možná raději mlčí. To ale řešení tohoto postižení ještě více ztěžuje.

Neexistuje „tiché slyšení“

Ztráta sluchu se zřídka kdy pojí se slabším sluchem; jedná se spíše o poruchu v různých frekvenčních rozsazích. Proto křik nebo hlasitá řeč na neslyšící osobu nic neřeší; často to dokonce situaci ještě zhorší.

Poslech a porozumění nejsou totéž. Lidé se ztrátou sluchu také slyší, ale kvůli poruchám ve vnitřním uchu a selháním v určitých frekvenčních rozsazích (zejména v jazykové oblasti), je pro ně obtížnější porozumění. Mnohem složitější je to zejména v situacích s velkým hlukem, například v restauraci, na vlakovém nádraží, nebo když několik lidí hovoří současně.

Proto je pro porozumění klíčové, se při mluvení vyhnout hluku, pomaleji mluvit, dobře artikulovat a dívat se do tváře neslyšící osoby, protože ani sluchadla nemohou tento problém úplně vyřešit.

18

Izolovaný

Neslyšící osoby často zažívají izolaci, v mnoha situacích mají pocit, jako by tam nepatřili. Proto je nutné odstranit bariéry, které komunikaci brání. Patří mezi ně speciální komunikační metody, poslechové systémy ve veřejných prostorách, optická vizualizace volání a oznámení, použití sluchadel a další.

Osoby, které jsou nedoslýchavé, si také musí pomoci tím, že včas na své postižení upozorní, zajistí si "správná" sluchadla a naučí se s nimi zacházet.

Žádné chybné úsudky

Následky ztráty sluchu jsou těžko pochopitelné. Například: ti, kteří si překryjí uši rukama, si v nejlepším případě přivodí mírnou ztrátu sluchu a tlumenější poslech. Součástí života neslyšícího jsou ztráta frekvenčních rozsahů v řeči i v hudbě, zkreslení tónů a často i "citlivost na šum". Proto by osoby se sluchovým postižením neměly být zesměšňovány.

Zdroj: Österreichische Schwerhörigen Selbsthilfe

Link: <https://www.oessh.or.at/hoerspuren/problemsh>

MODUL 2 - LEGISLATIVA

A2.1

WARM UP - PŘÍPRAVNÉ AKTIVITY

A2.2

PREZENTACE O PRÁVNÍCH PŘEDPISECH TÝKAJÍCÍCH SE ASISTIVNÍ TECHNOLOGIE (MOŽNÁ KRÁTKÉ VIDEO?)

- Kdy a kde?
- Soukromé / veřejné prostory
- Indukční smyčky nebo podobné vybavení
- Podpora sluchově postižených dětí na základních, středních a vysokých školách.
- Diversity management
- Právní předpisy o zaměstnanosti a asistivní technologii (specifické pro jednotlivé země a EU).
- Dotace na asistivní vybavení (sluchadla, chytré telefony, tablety atd.), a to jak pro jednotlivé země, tak i na úrovni EU.
- Žádost o dotace na asistivní technologie / podporu.

20

viz IO1:Průvodce světem asistivních technologií pro osoby se sluchovým postižením - str.31

<https://www.unieneslysicichbrno.cz/vzdelavani-dospelych-v-oblasti-asistivnich-technologii-pro-osoby-se-sluhovym-postizenim/t1162>

Odborný řečník / informační prospekt s užitečnými odkazy (specifickými pro konkrétní zemi)

A2.3

SKUPINOVÁ PRÁCE

Skupiny jsou vyzvány k diskusi a pak k prezentaci informací, které pro ně byly v prezentaci nové.

MODUL 3 - TEORIE

A3.1

WARM UP - PŘÍPRAVNÉ AKTIVITY

A3.2

SKUPINOVÁ PRÁCE

Skupiny dostanou model ucha nebo puzzle s částmi ucha a jsou požádány, aby identifikovaly jednotlivé části.

Návrh: Použít anatomicky správný model ucha

https://www.betzold.at/prod/9926/?gclid=EAlaIQobChMlvcTm4J-s4wIVyKqYCh0Psw2HEAQYASABEgKZf_D_BwE

https://www.betzold.at/prod/E_755359/

21

A3.3

ODBORNÁ PREZENTACE

Prezentaci by měl provést odborník v oboru, například pozvaný specialista ORL. Prezentace zahrnuje vysvětlení jednotlivých částí lidského ucha a jejich funkcí (fyziologie a anatomie), typy a úrovně sluchových postižení, základní pojmy akustické a elektroakustické teorie (křivky Fletcher-Munson, decibely, akustická síla, úroveň, zkreslení, citlivost, účinnost, atd.), základní technické parametry sluchadel (vysvětlení, jak těmto parametrům porozumět), parametry dalších kompenzačních pomůcek.

PŘÍČINY POŠKOZENÍ SLUCHU A ZTRÁTY SLUCHU

Viz Průvodce světem asistivních technologií pro osoby se sluchovým postižením

<https://www.unieneslysicichbrno.cz/vzdelavani-dospelych-v-oblasti-asistivnich-technologii-pro-osoby-se-sluchovym-postizenim/t1162> str. 5 – 8

A3.4

NÁVRH NA UKONČENÍ OTÁZKAMI A ODPOVĚDMÍ PUBLIKA

MODUL 4 - EFEKTIVNÍ KOMUNIKACE

A4.1

WARM UP - PŘÍPRAVNÉ AKTIVITY

A4.2

JAK KOMUNIKOVAT S NEDOSLÝCHAVÝMI OSOBAMI PROTOŽE EFEKTIVNÍ KOMUNIKACE MÁ DVĚ STRANY.

Komunikační tipy pro komunikaci s osobami se sluchovým postižením.

- Mluvte jasně (ale ne přehnaně) a ne příliš rychle
- Postačuje normální hlasitost; nemluvte příliš nahlas, třebaže někteří lidé si myslí, že to je ten nejlepší způsob. Pro nedoslýchavé osoby a osoby se sluchadly může být hlasité mluvení nepříjemné a dokonce bolestivé. Kromě toho hlasité mluvení způsobuje zkreslení, které ztěžuje porozumění. Nedoslýchavé osoby neslyší slaběji, ale je narušena jejich míra sluchu.
- Při telefonním kontaktu je nutné mluvit jasně, ne příliš rychle a ne příliš nahlas, protože v tomto konkrétním případě se nelze odkazovat na ústa.
- Nešeptejte ani nemluvte do ucha neslyšící osoby, protože porozumění aniž by byly viditelná ústa nebo obličej je ve většině případů nemožné.
- Nevolejte na neslyšící osobu z velké vzdálenosti. Chcete-li s ní mluvit, jděte blíže
- Během konverzace se nezapomeňte dívat do tváře neslyšící osoby. Během hovoru nechodte kolem.
- Při rozhovoru se ujistěte, že vaše tvář není pokryta vlasy (například vousy), při rozhovoru si nedávejte ruku před ústa.
- Nemluvte při jídle nebo kousání a nežvýkejte žvýkačku. Cigareta v ústech narušuje schopnost odezírat ze rtů.
- Během rozhovoru by měla být vaše ústa a obličej osvětlené, takže nestůjte před oknem. Jinak nemůže neslyšící osoba vidět výraz vašeho obličeje a pohyb vašich rtů, aby získala důležité informace.
- Snažte se vyhnout hluku a celkovému okolnímu hluku (rádio, televize, telefonní hovory, hudba atd.) Během hovoru raději hledejte místnosti s nízkým šumem a akusticky příjemné.
- Než začnete hovořit s neslyšící osobou, je dobré na sebe upozornit. To umožní dané osobě se na vás zaměřit a vyhnete se tomu, že ji vyděsíte (protože možná váš příchod neslyšela).

22

- Mluvte jasně a v krátkých větách, protože člověk s poruchou sluchu musí při sledování řeči přemýšlet a kombinovat spoustu věcí. Zmateným větám a příliš rychlým změnám témat je obtížné porozumět.
- Důležité informace, jako je čas, datum, adresy, telefonní čísla atd., je nejlepší předat v písemné formě (list s poznámkami), protože takovéto informace je obtížné interpretovat.
- Nikdy za neslyšící osobu v diskuzi neodpovídejte. Dejte osobě signál, aby mohla odpovědět sama. Paternalismus by vytvořil nedůvěru a neslyšící osoba by se necítila brána vážně. Osoby se sluchovým poškozením potřebují delší dobu, aby porozuměly otázce, a proto nemohou tak rychle odpovědět.
- Ve společnosti a při setkáních by neslyšící lidé měli být do konverzace začleněni. Být mezi lidmi osamělý může být bolestivý zážitek. Stručně neslyšící osobu informujte o příslušném tématu konverzace. Skutečnost, že během konverzace by měl mluvit pouze jeden člověk, je obvykle součástí konverzační kultury.
- Něco špatně pochopeného nebo špatná odpověď často vyvolá veselost. Je důležité neslyšící osobě říct, že se nesmějí ji.
- Zeptá-li se na něco sluchově postižená osoba, neměňte hlasitost svého hlasu, ale zopakujte větu jednoduchým způsobem nebo vyslovte klíčová slova znovu. Protože znát téma usnadňuje neslyšící osobě snáze rozumět.
- Nedomlouvejte se šepem před neslyšící osobou.
- Nepochopení lidí znejistí a je často negativně spojováno s jejich vlastní osobou.
- Nikdy neříkejte neslyšící osobě, ať je „rád, že není slepý“. To může být zraňující, protože jakékoli postižení je pro dotyčnou osobu velkou zátěží a nelze je srovnávat s jinými postiženími.
- Sluchově postižení lidé slyší v různých situacích odlišně, slyší dobře nebo špatně (akustika místnosti, počasí, únava ...), a to i se sluchadlem. S jejich náladou to nemá nic společného, proto si to nevykládejte jakože „slyší jen to, co chce“. To by bylo nespravedlivé.
- Ti, kteří mají potíže s komunikací s lidmi se sluchovým postižením - což je nepochybně častější případ - by měli mít na paměti přinejmenším to, že lidé s poruchou sluchu to mají těžší, protože musí nejprve zpracovat, pak přiřadit a nakonec porozumět tomu, co slyší.

Komunikační tipy, pokud jste osoba se sluchovým postižením.

- Neslyšící osoby musí k úspěchu konverzace automaticky přispět a ne ji nechat pouze na ostatních.
- Informujte svého konverzačního partnera o vaší ztrátě sluchu, a co nejpřesněji jej informujte o svých potřebách a přáních.
- Pokud nosíte sluchadlo jasně viditelné, váš konverzační partner si vaše postižení lépe uvědomí a je pravděpodobnější, že zohlední vaši sluchovou situaci.
- Najděte si pro konverzaci příjemné místo: např. s dostatečným osvětlením, v tichém prostředí, atd.
- Pokud budete mluvit jasně a pomalu, pak váš konverzační partner bude s největší pravděpodobností činit stejně.
- Požádejte včas o zopakování a sdělte svému konverzačnímu partnerovi, čemu jste nerozuměli, pak váš partner nemusí opakovat všechno znovu.
- Nepředstírejte porozumění mluvenému obsahu, pokud si toho váš konverzační partner všimne, může se zlobit.
- Upřímně řekněte, pokud vás konverzace unavuje. Avšak sledujte také známky únavy u partnera, protože i pro něj může být konverzace nepříjemná.
- Podle potřeby používejte technické pomůcky (např. sluchadla a kochleární implantáty), pokud vám pomáhají lépe porozumět.

O podstatě komunikace

Ucho je „nejspolečenštějším“ orgánem člověka. Poslech a porozumění jednoduše znamená „patřit“. Každá komunikace a setkání lidí jsou vždy spojeny s jazykem, vnímání signálů je životně důležité i naše kultura a vzdělávání jsou v podstatě zaměřené na poslech. Jazyk je víc než jen informace; vždy vytváří současně vztah i náladu.

Hluchoslepá Helen Keller stručně shrnuje své životní zkušenosti: Slepota odděluje od věcí, hluchota od lidí.

Už každý z pěti je sluchově postižený a jeden ze tří je starší než 65 let. Toto postižení se netýká pouze starších lidí, ale stále více i mladých lidí. Ztráta sluchu je často tabu a stále je spojována s mnoha negativními názory a pocity. Ztráta sluchu je velmi často spojována s pojmy jako „těžko pochopitelné“, „tvrdohlavost“ a dokonce „hloupost“. Zatímco se k nevidomému přistupuje s úctou, sluchově postižená osoba bývá často obětí smíchu kvůli nedorozumění v konverzaci. Z toho vyplývá, že mnoho postižených osob se snaží své postižení skrýt. Kromě toho má veřejnost jen málo znalostí nebo povědomí o potřebách nedoslýchavých osob (např. poslechová zařízení nebo akustika místnosti).

Hluchota je neviditelná. Nicméně osoby se sluchovým postižením a stejně tak jejich rodinní příslušníci a přátelé tímto postižením trpí, protože obě strany toho často vědí příliš málo o možných pomůckách a metodách. Výsledkem je to, že se postižený stáhne do ústraní a komunikace je ponechána stranou, i když je pro nás, jako lidské bytosti, zásadní.

Zdroj: Österreichische Schwerhörigen Selbsthilfe

Link: <https://www.oessh.or.at/hoerspuren/umgangschwerhoerige>

OTÁZKY A ODPOVĚDI TÝKAJÍCÍ SE PORUCH SLUCHU A HLUCHOTY

Návrh: Otázky a odpovědi lze připravit jako karty pro použití v malých skupinách nebo ve dvojicích.

- Sluchově postižení a neslyšící lidé slyší stejně jako normální slyšící lidé, když nosí sluchadlo.

NESPRÁVNÉ: Sluchadlo nenahrazuje normální sluch, protože výkon a technický pokrok jsou dosud omezené. Slyšené zvuky se budou vždy lišit od zvuků, které slyší normální slyšící lidé. Při terapeutických sezeních může být výslovnost řádně vycvičená. Neslyšící osoba nebo osoba s poruchou sluchu může reagovat na řeč, ale nemusí rozumět obsahu.

- Všichni neslyšící komunikují ve znakové řeči.

NESPRÁVNÉ: Mnoho neslyšících používá při komunikaci v každodenním životě znakový jazyk; jiní dávají přednost ústní komunikaci, podporované odezíráním ze rtů.

- Neslyšící lidé jsou také němí.

NESPRÁVNÉ: Termín „hlucho-němý“ je diskriminací a pro neslyšící osoby nevhodný, některé neslyšící osoby jsou schopné mluvit, toto souvisí s individuálním talentem, ale také s osobním úsilím, které chce člověk vynaložit. Neslyšící lidé nemohou slyšet svůj hlas. Proto často dochází ke "špatné" nebo "hlasité" výslovnosti.

- Neslyšící nebo sluchově postižené osoby mají menší inteligenci.

NESPRÁVNÉ: Komunikační problémy neslyšících nejsou způsobeny mentálním postižením, ale obtížemi v přístupu k informacím a ke znalostem.

- Neslyšící lidé mají potíže s porozuměním psaného textu.

SPRÁVNÉ A NESPRÁVNÉ: Někteří neslyšící lidé snadno rozumí psanému textu a také čtou. Jiní mají s porozuměním psaného textu problémy.

- Neslyšící lidé patří do stejné kultury jako slyšící lidé.

SPRÁVNÉ A NESPRÁVNÉ: Existuje neslyšící kultura s vlastní historií, celebritami, společenskými zvyklostmi a hodnotami, s vlastním uměleckým vyjádřením a smyslem pro humor.

- Hluk osoby se sluchovým postižením nebo neslyšící osoby neobtěžuje.

NESPRÁVNÉ: Hlučná atmosféra může způsobit ještě větší zmatek a ještě více porozumění ztížit kvůli šumu v pozadí. Kromě toho hlasité zvuky (např. pád těžkých předmětů, bouchající dveře atd.) způsobují vibrace, které mohou být také rušivé nebo stresující.

A4.3

PRAKTICKÉ CVIČENÍ - FUNGUJE ODEZÍRÁNÍ ZE RTŮ? SKUPINOVÁ PRÁCE

Odezírání ze rtů: Odezírání ze rtů spočívá v interpretaci slov účastníka na základě tvaru jeho úst. V průměru je čitelné jen 30% z toho, co je řečeno, zbývajících 70% je dokončeno kontextem mluveného slova. To vyžaduje u neslyšících nebo sluchově postižených osob trvalou koncentraci a často vede k nedorozuměním.

SKUPINOVÁ PRÁCE

Moderátor požádá dva dobrovolníky, aby přišli dopředu. Každý dobrovolník dostane moderační kartu s krátkou větou. Postupně, každý dobrovolník přečte svou větu bez použití svého hlasu a druhý se snaží rozluštit, co bylo řečeno. Opakování není možné (není možné ani ve skutečném životě).

27

PÁROVÁ PRÁCE

Ve dvojicích zkuste dešifrovat to, co říká druhá osoba (bez použití hlasu)

Příklady v češtině:

• Byl to hrozný let. • Byl to hrozný led. • Byl to hrozný slet.	• Včera jsem potkal Janu. • Včera jsem potkal Hanu. • Včera jsem potkal Annu.
• To je velký hoch. • To je velký hroch. • To je velký stoh.	• Kde je Alík? V křoví. • Kde je Alík? Kdo ví? • Kde si Alík hoví?
• Tam dole je rohlík. • Tam dole je kolík. • Tam dole je dolík.	• Kdopak je dnes prase? • Kdopak je dnes passé? • Kdopak je dnes pase?
• Kolem pole byly trny. • Kolem pole byly drny. • Kolem pole byly srny.	• Za vše mohou tyhle dráty. • Za vše mohou tyhle zkratky. • Za vše mohou tyhle ztráty.

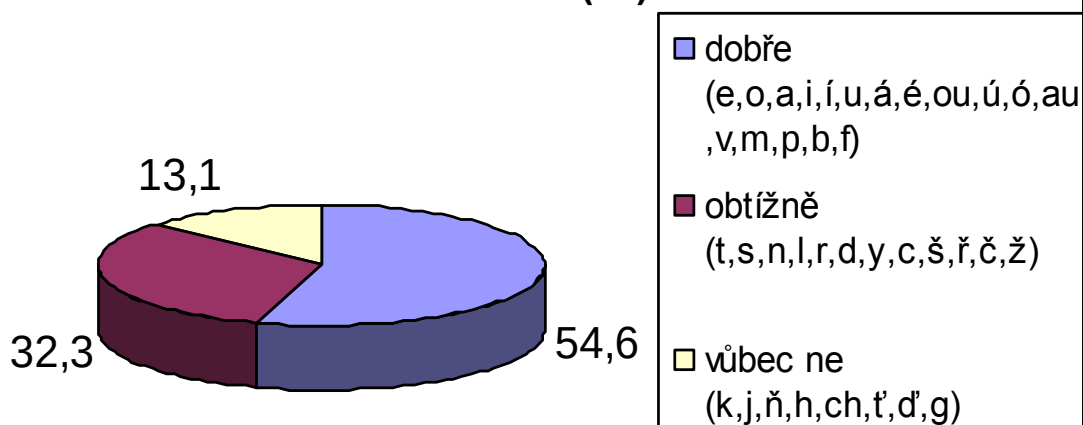
DVOJICE SLOV, KTERÁ PŘI ODEZÍRÁNÍ NELZE ROZPOZNAT

(BEZ ZNALOSTI KONTEXTU):

S – Z	KOSA – KOZA	L – R	LAMPA – RAMPA
S – C	PES – PEC	P – T	PRÁM – TRÁM
S – Ž	SÍLA – ŽÍLA	P – B	PUK – BUK
C – Č	PECE – PEČE	V – B	VIJE – BIJE
C – Ž	LÍCE – LÍŽE	V – P	VÁLEC – PALEC
Z – Ž	VÁZY – VÁŽÍ	T – K	TRČÍ – KRČÍ
Š – Ž	VĚŠÁK – VĚŽÁK	T – D	TOPIL – DOPIL
Š – Č	LIŠKA – LÍČKA	N – M	NOC – MOC
Č – S	BAČA – BASA	D – Z	DUBY – ZUBY
Č – Ž	ČAPKA – ŽABKA	T – Ť	TYKÁ – TIKÁ
S – Š	MISKA – MYŠKA	D – Ď	DÝKY – DÍKY
L – V	LATA – VATA	N – Ň	NEMÁ – NĚMÁ

28

rozdělení hlásek podle jejich obtížnosti při
odezírání v (%)

Graf : Rozdělení hlásek podle jejich obtížnosti při odezírání v procentech (Janotová, 1999, str.13)

JANOTOVÁ, Naděžda. *Odezírání u sluchově postižených*. Praha: Septima, 1999

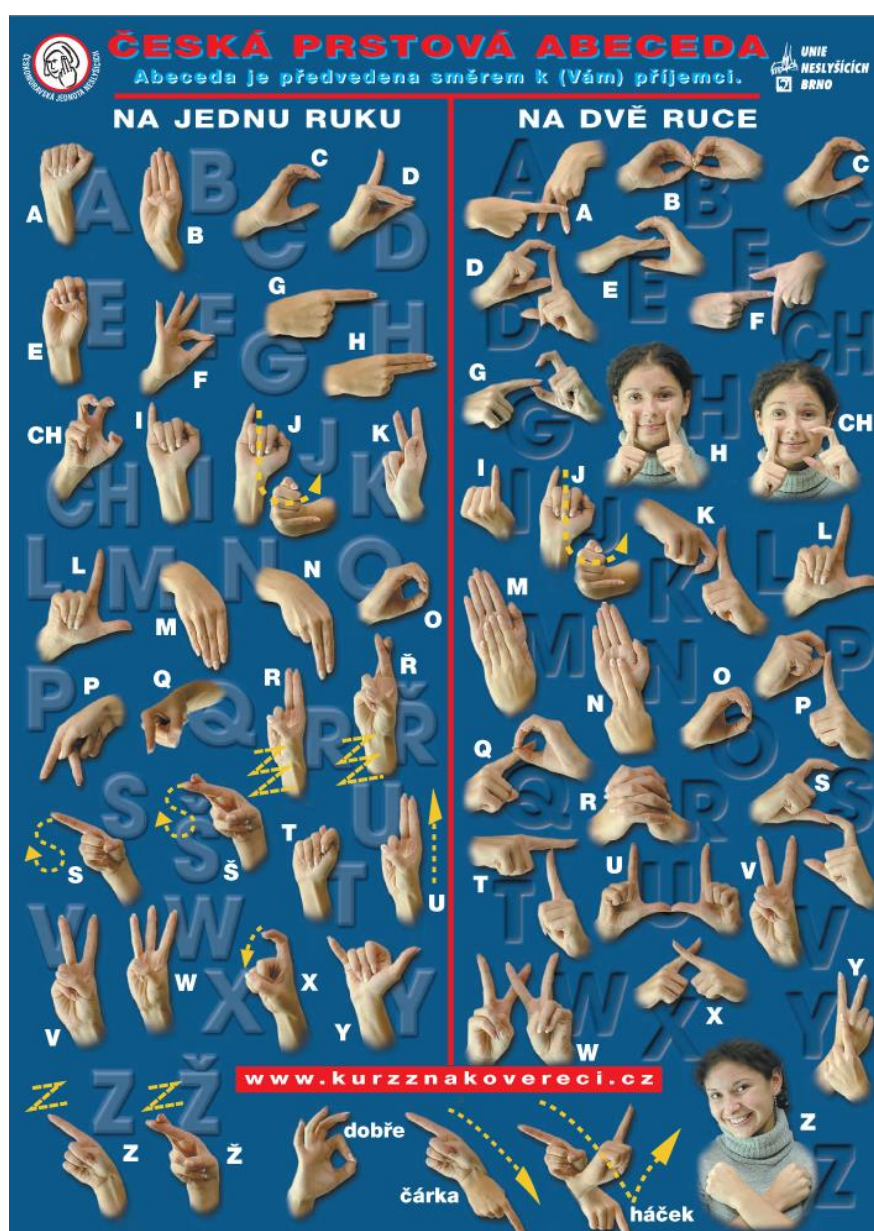
A4.4

NEUMÍM POUŽÍVAT ZNAKOVÝ JAZYK - CO MÁM DĚLAT?

Umíte znakový jazyk! Během každodenní komunikace používáme gesta intuitivně až v 10% času. Toto je dobrý předpoklad pro studium znakového jazyka.

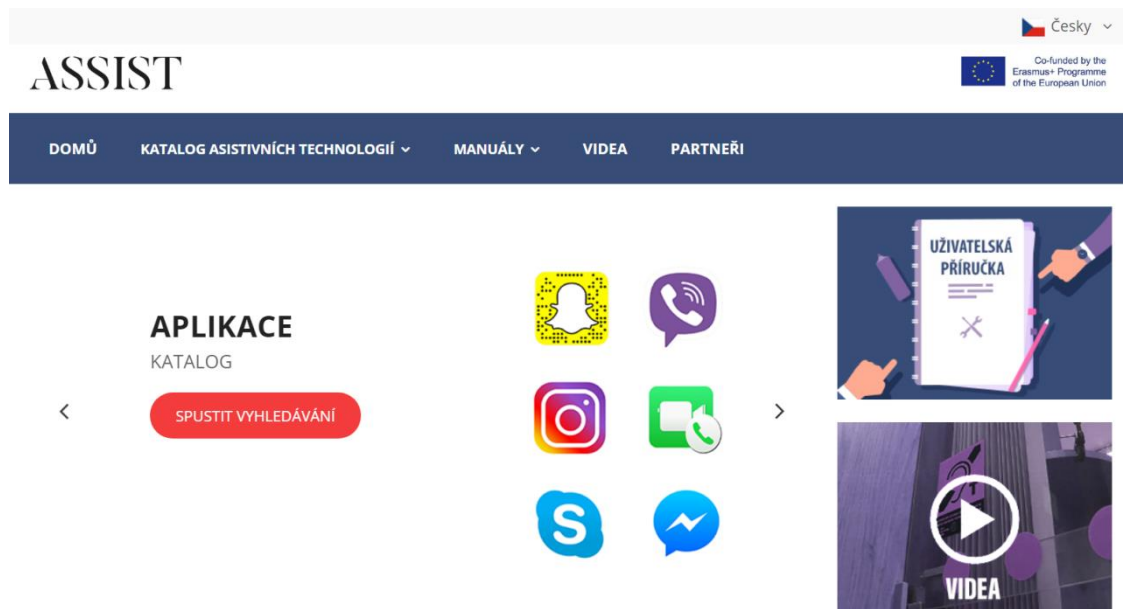
Dokážete sdělit význam některého z těchto slov pomocí gest?

Plakat	Ano	Plavat	Rovně	Ne	Psát	Vpravo
Pojď sem	Super	Vlevo	Jíst	Telefon	Spát	Studený
Haló	Horký	Tanec	Pití	Prosím	Zavolej mi	

A4.5

KOMUNIKAČNÍ APLIKACE

Praktická ukázka komunikační aplikace z katalogu:

<https://www.unieneslysicichbrno.cz/vzdelavani-dospelych-v-oblasti-asistivnich-technologii-pro-osoby-se-sluhovym-postizenim/t1162>

30

MODUL 5 - ASISTIVNÍ TECHNOLOGIE

A5.1

OBCHODNÍ VELETRH

Poskytovatelé produktů asistivní technologie a souvisejících služeb jsou vyzváni, aby v místě konání zřídili veletržní stánky a umožnili účastníkům je obcházet a navštěvovat. Zároveň mohou odborníkům klást otázky z různých oblastí asistivních technologií a sami si pomocná zařízení vyzkoušet.

Hlavní oblasti (stánky)

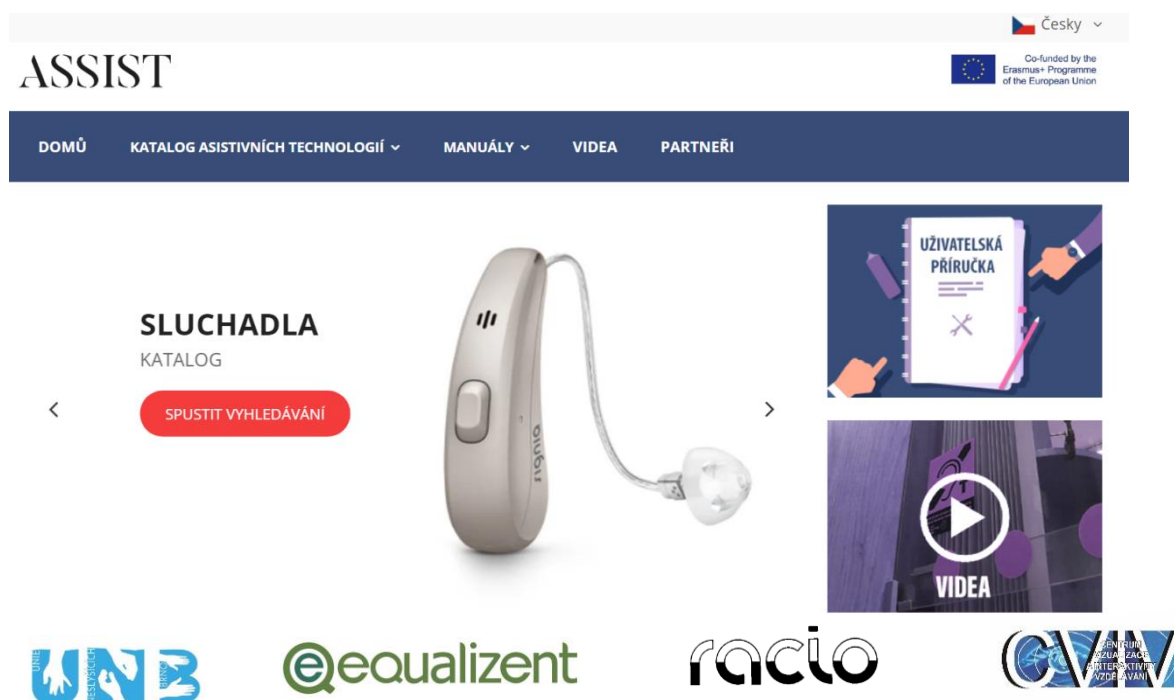
- Obecně (sluchadla)
- Na veřejnosti
- V práci
- Doma
- Volný čas

31

Ve stáncích budou připraveny informace, zařízení k vyzkoušení, vizuální pomůcky (plakáty, atd...)

Pořádající partner by měl mít také stánek s informacemi o projektu a s tablety, které mohou hosté využít pro přístup do katalogu asistivních technologií, sestaveného partnery projektu:

<https://www.unieneslysicichbrno.cz/vzdelavani-dospelych-v-oblasti-asistivnich-technologii-pro-osoby-se-sluchovym-postizenim/t1162>

The screenshot displays the ASSIST website interface. At the top, the 'ASSIST' logo is on the left, and the European Union flag with the text 'Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union' is on the right. Below the logo is a navigation bar with links: 'DOMŮ', 'KATALOG ASISTIVNÍCH TECHNOLOGIÍ', 'MANUÁLY', 'VIDEA', and 'PARTNEŘI'. The main content area features a large image of a hearing aid. To the left of the hearing aid is the text 'SLUCHADLA KATALOG' and a red button labeled 'SPUSTIT VYHLEDÁVÁNÍ'. To the right of the hearing aid are two smaller images: one of a book titled 'UŽIVATELSKÁ PŘÍRUČKA' and another of a video player with a play button and the word 'VIDEA'. At the bottom, there are logos for 'UNB', '@equalizent', 'radio', and 'CVM'.

A5.2

OTÁZKY A ODPOVĚDI PUBLIKA

MODUL 6 - VIZE

A6.1

„SEZNAMTE SE S ODBORNÍKY“

V debatě ve stylu "Chat Show" je moderátor, který vede rozhovor s pozvanými odborníky, kteří asistivní technologie sami používají. Jsou vyzváni, aby prezentovali své vlastní zkušenosti, a poté může publikum klást otázky.

Návrhy pro odborníky mohou zahrnovat:

Uživatel sluchadla, akustický specialista, sluchově postižená osoba, která má doma asistivní technologii (např. blikající budík, zvonek a další)

Debata (chat show) je moderovaná. Moderátor představuje odborníky, zajišťuje dodržování času, shromažďuje otázky publika a udržuje chod debaty / diskuze.

33

PŘÍKLADY

Portrét Nicole Sischka

Jmenuji se Nicole Sischka. Je mi 24 let a pocházím z Waidhofen an der Thaya ve Waldviertelu. Mám tři starší sourozence (dvě sestry, jeden bratr). Když jsem byla v mateřské školce, byla mi diagnostikována velká ztráta sluchu vysokofrekvenčních tónů. V šesti letech jsem dostala své první upravené sluchadlo.

Ačkoliv jsem kvůli své ztrátě sluchu šla málem do školy pro děti se speciálními potřebami, nakonec jsem nastoupila na běžnou základní a střední školu. Studium na této střední škole bylo v mém životě velmi těžkým obdobím. Kvůli své ztrátě sluchu jsem byla často šikanována a slovně týrána. Vzhledem k tomu, že mé známky byly vždy dobré, zůstala jsem silná a nevzdala se.

Po uplynutí tohoto období jsem v roce 2009 chtěla pokračovat ve své akademické kariéře v cizím prostředí, a proto jsem navštěvovala školu HAS Ungargasse ve Vídni, kde jsem odpromovala s výbornými výsledky.

Byla jsem ubytována v internátní škole hned vedle školy. Zde jsem žila se skupinou sedmi až deseti dívek se zdravotním postižením i bez něj. Spřátelila jsem se se svými učiteli a byla jsem se svou vadou sluchu vždy brána vážně.

V říjnu 2016 jsem absolvovala Berufsreifeprüfung (alternativu k úrovni A). Od června 2014 jsem zpět ve Waldviertel. Našla jsem si práci a pracuji v pekárně své sestry.

Protože jsem vždy byla velmi společenskou osobou, která je moc ráda ve společnosti lidí - a vždy pro mne byli důležití zejména lidé se zdravotním postižením - připravuji se nyní na specializovanou sociální péči se zaměřením na práci s osobami se zdravotním postižením.

Jedním z mých cílů je informovat "normální" slyšící lidi o ztrátě sluchu a podpořit tak normální přístup a porozumění mezi těmito lidmi. Mým prvním projektem byla přednáška na obchodní škole ve Waidhofen an der Thaya. Jsem velkou fanynkou Juliana le Play (rakouského zpěváka), protože mi jeho písně dávají sílu. Podle mého názoru, žiji se svou ztrátou sluchu normální a naplněný život. Bez ztráty sluchu bych nebyla v životě tam, kde teď jsem.

Zdroj: *Schwerhörigenzentrum Niederösterreich*

Link: <https://www.hoerenswert.or.at/betroffene-berichten>